

ወግዲ ምስ ሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር - 2003

ብኢጋጣሚ መበል 42 ዓመት ምጅማር ብረታዊ ተጋድሎ ህዝቢ ኤርትራ



ጳውሎስ ነታባይ

አሸንባይዶ 39 ዓመት፡ 39 ስጉምታት'ኳ ጋእ ኢልካ ንድሕሪት ክትምለሰን አዝየን አድከምቲ እየን። ገለ ሰብ፡ ገና ጉዕዞ ከይጀመረ ዘልሓጥን ሰንደልደልን የብዝሕ። ክንዮ እቲ ራሕቂ ዘሎ ምስጢር ሓሕዩን ፈቲጉን ክፈልጦ ንያት የብሉን። እቲ ምስጢር፡ አብ ንያትን ጽንዓትን፡ አብ ዕላማኻ ምፍቃርን እምነትንዩ ዘሎ። አብቲ ብርቱዕ ደበንገረ ጸላም ዘሎ ንእሽቶይ ጩራ፡ ናይ ዝነወሐ ጉዕዞ ተስፋ እያ። ሓደ ካብቶም ብዘይጽንፈፍ ተስፋ ዕላማኦም አሚኖም፡ ንሃገሮምን ህዝቦምን አብ ምፍቃር ጸኒያም ዋጋ ሂቦም አብ ቃልስን መንገዲ ቃልስን ዝሸምገሉ ተጋደልቲ፡ ሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር እዩ። ድሕሪ 39 ዓመታት፡ ነቲ ናይ ሽዑ መንእሰይ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ሕጂ ክንረኽቦ ኢና። እቲ ርክብ፡ አብዚ ንመበል 42 ዓመት ብረታዊ ቃልስና እንዝክረሉ ዘሎና ግዜ ክኸውን መሪጽና። ከመይሲ፡ አብዚ ነዊሕን መሪርን ጉዕዞ ብረታዊ ቃልስና፡ ተጋዳላይ ሮሞዳን መስርዕ አይቆረጸን፡ አይተበርየን፡ ሓደ ክልተ እናበለ 30 ደፊኑ 91 ናጽነት አበሲ። ሓርበኛ ሮሞዳን አይደኸመን፡ አይሰልከዩን፡ ተጋዳሉ ኣጋዳሉ ጉዕዞ 30 ዓመታት ብዓወት ዛዚምዎ። ንመዋእለ ተጋድሎኡ ምስ ሓንቲ ካብ ደርፍታት ፍሒራ ከነስተማቕሮ። “ተጋዳላይ ሸመይ ገድሊ ዝኹብኩቦ ጸገም

መፋጥርተይ ሽግር መጻብቦ ሓደ ተወዲኡ ካልእ ዝድረቦ ጽንዓት እንተዘይህሉ ስኒ ምንካስ ሓቦ ኣምበይ ምተረኽበን መሬት እንዳዓለ'ቦ። ሞት'ያ ትፍራህ ኣብ ዓለም ብዓለም ኣነ ግን ፈትየ'ያ ብዘይ ቃልዓለም ሞይ ኣብ ዘላቶ ደብርታት ኳሕኩሐ ሳላ ዝጸናዕኩስ ባብ ዓወት ኣርሕየ።” እወ ገባሪ መንክራት ክትከውን ዝሕግዝ ምስጢር፡ ጽንዓት'ዩ። ጽንዓት ኣብ እምነት፡ ጽንዓት ኣብ ትጋደለሉ ዘሎኻ ዕላማ። ዘይንቕነቕ እምነት ንህዝብኻን ሃገርኻን። ንሂወት ተጋዳላይ ሮሞዳን ምስ እንነቦ፡ ነዚ ኢና እንረክብ። ንህዝብኻ ምፍቃርን ምእንቲ ህዝብኻ ኩለንትናኻ ምውፋይ - ጳውሎስ ነታባይ ብኣጋጣሚ መበል 42 ዓመት ምጅማር ብረታዊ ተጋድሎ ህዝቢ ኤርትራ በጃ ምኳን። ሕጂ ካብ ዝኸሪ ዕለተ-ቃልስና ነቲ ነዊሕ ጉዕዞ ገድሊ፡ ምስ ሓርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ብመልክዕ ዕላል ብዝገበርናዮ ወግዒ ክንምለሶ ኢና፤

ሕቶ፡- ኣቶ ሮሞዳን ኣብ መላእ ዓለም እታ ካብ ኩሉ ኣብሊጽካ እትፈትዎ ነገር እንታይ'ያ?

ሮሞዳን፡- (ስሓቕ . . .) ብዘይካ ኤርትራ ድኣ መን ክትህሉ! . . . ኤርትራ እያ - በቃ ኤርትራ።

ሕቶ፡- ዋላ ካብ እትፍቀር ንል . . . ?

ሮሞዳን፡- (ስሓቕ . . .) ካብ ዝኾነ።

ሕቶ፡- ቃልሲ ክትጅምር እንከሎኻ ወዲ ክንደይ ዓመት ነይርካ?

ሮሞዳን፡- እቲ ናብ ሜዳ ዝተሰለፍኩሉ ግዜ ሓደ መድረኽ እዩ። ላኪን ቃልሲ ቅድሚኒ ንሜዳ ምውጻእይ'የ ጀሚረዮ። ኣብ 1952 ቀለውዕ እንከሎና፡ ኢትዮጵያ ኩሉ መሰልን ክብርን ህዝቢ ኤርትራ ምስ ገሃሰት፡ ብኹሉ ህዝቢ፡ ብኣባላት ባይቶ፡ ብማሕበር ሰራሕተኛታት ኮነ በተን ሻቡ ዝነበራ ሰልፍታት ተቓውሞ ነይሩ። ብተማሃሮ'ውን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ኣድማታት ይካየድ ነይሩ። ስለዚ እቶም ኣብቲ እዋንቲ ቀለውዕ ዝነበርና፡ በዚ ማዕበላዊ ተቓውሞ ተሳቲፊና ክንወጽእ ዕድል ረኺብና ኢና። ንቕሓትና ክብ ኣብ ምባል ኣገዙና እዩ። ተቓውሞ ሰራሕተኛታት ኣብ ወደብ ባጽዕ ብ1954፡ ብ1955 ድማ ኣብ ወደብ ዓሰብ ተኻዪዱ። ካብዚ ሓያል ምንቅስቃሳት ናይ ተማሃሮ ቃልሲ ገንፊሉ። ኣብዛ ሎሚ ቤት-ትምህርቲ ቀ/ባሕሪ ናይ ሽዑ ቤት-ትምህርቲ ቀዳማይ ሃይለስላሴ ዝነበረት፡ ኣብ ኣስመራ'ውን ተቓውሞ ስዒቡ። ኩሉ እቲ ምንቅስቃስ ናይ ተማሃሮ ሓድነት ነይሩዎ። ኩላትና ብሓንሳብ ትምህርቲ ጠጠው ኣቢልና። ሰለማዊ ሰልፍታት ተኻዪዱ። እዚ ንገዛእቲ ኢትዮጵያ ስለ ዘሰምበደም፡ ኣብ ሓይልን ምፍርራህን ኣትዮም። እቲ ኩነታት

እናገደደን እናተዋዓውዐን ምስ ከደ፡ ያዕኒ . . . ዳርጋ ዝበዝሐ ሰብ ጉዳይ ኤርትራ ክርድኦ ጀሚሩ። ሓረካ (ማሕበር ሸውዓተ) እውን ኣብዚ እዋንዚ እያ ተወሊዳ። ኮታ ካብ 40ታት ጀሚሩ ዝቐጸለ ቃልሲ ተደማሚሩ ብዛዕባ ጉዳይ ሃገርና ንቕሓት ከም እንድልብ ገይሩና እዩ። ክንምሃር ምስሪ ኣብ ዝኸድናሉ ጊዜ፡ ንቃልሲን ምግዳልን ቦታ ሂብናዮ ኢና። ዋላ ድኣ መበገሲና ክንምሃር ይኹን እምበር፡ ቀዳምነት ዝሃብናዮ ጉዳይ ሃገርናዮ ነይሩ።

ሓረካ እውን ሰቕ ኢሉ ኣይተፈጥረን። ካብዚ ሸኽ-ሸኽ ኢሉ ዝፈልሐ ማይ ቃልሲ መንጭዮ። እዚ ምንቅስቓስ ድማ፡ ካብ ኤርትራ ሓሊፋ ናብ ሱዳን ልሒሙ። ኣብ ሱዳን ዝነበር ዝነበረ ህዝብና ብኸመይ ነዚ ናይ ውሽጢ ቃልሲ ይፈልጦ ነይሩ? ዝብል ሕቶ ክልዓል ይኸእልዮ። ኣብ መወዳእታ 57 ተጻወትቲ ጋንታ ኣዱሊስ ምስ ጋንታ ፓርቲ ሱዳን ግጥም ስለ ዝነበሮም፡ ናብ ሱዳን ከይደም ነይሮም። ኣብ ፓርቲ ሱዳን ምስ ዝርከቡ መንእሰያት ይኹኑ ሰራሕተኛታት ምስተራኸቡ፡ ቃልሲ ክጅመር ከምዘለዎ ተመያዪጦም። ካብዚ ርክብን ዘተን ድማ እያ ሓረካ ተፈጠራ። ስለዚ ቃልሲ ዝተፈለመ ካብ ግፍዕን ምረትንዮ። ንሕና፡ ማለት ኣነን ብጸተይን ድማ ኣካል ናይዚ ጸገም ነይርና። ከም ኩሉ መንእሰይ ኤርትራ ድማ ኩሉ'ቲ በደላትን ወጽዓታትን ገና ብንኣሸቲና ከለና ንኸንቃለስ ደራኹና ክብለካ እኸእል። ሕቶ፡ መንእሰይ ብኹሉ'ቲ ንፍቕሪ ዝዕድም ነገራት ይፍተንዮ።

ንሰኻኽ ተፈቲንካዶ?

ሮሞዳን፡ (ሰሓቕ . . .) ኣበይ ኣርኪባሉ ቆልዓ እየ ነይረ። ኣይነበረትንን።

ሕቶ፡ ወዲ ክንደይ ዓመት ዲኻ ነይርካ ?

ሮሞዳን፡ ናብ ምስሪ ክንከይድ ከለና ወዲ 16 ዓመትየ ነይረ። ኣብቲ ጊዜ'ቲ ብዛዕባ መርዓ ክንሓስብ ዘይከውን እዩ። ወላሂ . . . ሃምናን ቀልብናን ብዛዕባ ኤርትራ ነይሩ። ኣፍቃሪትናን መርዓትናን ኤርትራ እያ ነይራ። ንምስሪ ዋላ ንትምህርቲ ድኣ ንኺድ እምበር፡ ያዕኒ . . . ኩሉ ሓሳብና ኣብ ትምህርቲ ኣይነበረን። ኣብ ሜዳ ብ61 ብዓዋተ ብረታዊ ቃልሲ ምስ ተጀመረ፡ ካብቶም ቀዳሞት ክንጋደል ዝተሃንጠና ሰባት ነይርና። ግና ኣይሰለጠናን። “ሓንሳብ ጸኒሑ ንኣሸቲ ኢኹም እናበሉ ይኸልክሉና ነይሮም።

ሕቶ፡ እምበኣር እዛ ክሻ በሊዕካ ምጻእሲ ካብቲ እዋንቲ ኣትሒዛ እያ ነይራ?

ሮሞዳን፡ እወ ካብቲ ጊዜ'ቲ ጀሚራ እያ ነይራ። ኣብ ምስሪ፡ “ንኣሸቲ ኢኹም ዘለኹም፡ ናይ ካልኣይ ደረጃ ትምህርትኹም ምስ ወዳእኩም

ወተሃደራዊ ትምህርቲ ትውስኹሉ'ሞ ኣፊሰራት ትኾኑ፡ ሽዑ ከተበርከቱ ትኸእሉ፡ ሕጂ ግን ንኣሸቱ ኢኹም ዘለኹም ጽንሑ ተማሃሩ።” ይብሉና ነይሮም። ኣብ መወዳእታ ብ63 ዓ.ም ብሃንደበት ጸዊዖምና። “ኣብቲ ናይ ቀደም መርገጺኹም ኣለኹምዶ፡ ትምህርትኹም ኣቋሪጽኩም ንሜዳ ክትከዱ?” ኢሎምና። “ትምህርቲ ቅድሚ ሃገር ኣይንሰርዖን ኢና” ዝብል መልሲ ሂብናዮም። ብድሕሪ'ዚ ሶርያ ብምኻድ ንሓሙሽተ ኣዋርሕ ወተሃደራዊ ትምህርቲ ቀሲምና። ንሶም ካልእ ትምህርቲ ክንቅጽል ደልዮምና ነይሮም። ንሕና ግን እተን ሓሙሽተ ኣዋርሕ'ውን ነዊሐናና። ኣብ ሶርያ ኮፍ ክንብል ከምዘይንደሊ ብምሕባር ከኣ ተበጊስና። ኣብ 1964 ወርሒ ኣርባዕተ ናብ ሜዳ ኣቲና።

ሕቶ፡ ሕዳር 1957 ንትምህርቲ ናብ ካይሮ ዝኸድካሉ እዋን እዩ። ግን ትምህርቲ ኣቋሪጽካ ናብ ቃልሲ ተጸንቢርካ፡ ከምቲ ዝበሉኻ ዝያዳ ከተበርከት ንምንታይ ትምህርትኻ ዘይትፍጽም? ብማስትረይት ይኹን ብዶክተረይት ተመሪቕካ ናብ ሰውራ ዘይትጽንበር? ተማሂርካ ቃልሲ መርከብካሉንዶ?

ሮሞዳን፡ ንመስዋእቲ እንተድኣ ተቐሪብካ የርክበሉ ዝበሃል የለን። ያዕኒ . . . ነዚ ወዲኦ ነዚ ኣስዲቦ ማስትረይት ፈጹመ ኢልካ ክትሓስብ፡ እዚ ዘይከውንዮ። እዚ ኣብ ተመኰሮ ሰውራ ተራእዮ እዩ። ሰባት ያዕኒ፡ ኣብ ራብዓይ ዓመት ናይ ዩኒቨርሲቲ ትምህርቶም እንከለዉ ቅድሚ ፈተና ናብ ሜዳ ዝመጽኡ ብዙሓት እዮም። ትምህርተይ ኣቋሪጸ ናብ ሰውራ ዝተጸምበርኩ ኣነ ጥራሕ ኣይኮንኩን።

ሕቶ፡ ኣብ ሜዳ ኤርትራ ተጋዳላይ ሮሞዳን እንታይ ይመስል ነይሩ?

ሮሞዳን፤ ከም ሰቡ። መንእሰይ ነይሩ ይዘልል ይወናጨፍ - በቃ ከም ሰቡ። ሕቶ፡ ዕምርኻ ምሉእ ንምንታይ ንቃልሲ ወፊኻዮ? ሮሞዳን፡ ነዛ ሃገር ናጻ ንምውጻእ። ቃልሲ ኣብ ደምና ኣትዮዮ። ክሳብ እዚ ዕለት'ዚ ቃልሲ ተወዲኡ ኣይንብልን ኢና። እቲ ንፈትዎ ድማ ንሱ እዩ። ንቅድሚት ድማ ክንደፍእ ኢና። እዚ ዘለናዮ ግዜ እዋን ህንጻ ሃገር ካብቲ ናጽነት ንምምጻእ ዘካየድናዮ ቃልሲ ዝኸበደ ኮይኑ ስለ ዝርኣየኒ፡ ልሳዕ ቃልስና ቀጸሊዮ እየ ዝብል። ጉዳይ ሃገር ብቐሊል ዝረኣ ኣይኮነን። ናጽነት ጨቢጥካ፡ ባንዴራ ኣንበልቢልካ፡ ኩሉ ነገር ንሱ እዩ ኢልካ፡ ምድቃስ ኣይግባእን። እቲ ስራሕ ይስራሕ ኣሎ ብዓይንኹም ትርእይዎ ኣለኹም። ኣነነት ከይከውን እምበር፡ ቅድመና ናጽነት ዘምጽኦ ሃገራት ኣለዋ። ምሳና ግን ኣይወዳደራን እየን በሃሊ እየ። ምሳና ዝወዳደር ኣሎ ኣይብልን። ብዙሕ ነገራት ተሰሪሑ ኣሎ። ኣብያተ ትምህርቲ ሆስፒታላት፡ ኣብ ዝኾነ ስንጭሮን ኣብ ዝኾነ ዓድን ተኸልፍ፡

መንገዳታት'ውን ከምኡ። ኣብ ምህናጽ ከተማታት እውን ዓቢ ምዕባለ ኣርኢና። ንቕድሚት ገጽና ንኸይድ ኣለና። ንሕና ፍቕሪ ቃልሲ'ዩ ሒዙና - ንኤርትራ። ክሳብ ማዕረ ዓለማ እትኸውን ቃልስና ቀጸሊ እዩ - እቲ ዝተጋደልናሉ ዕላማ።

ሕቶ፡ ኣብ እዋን ገድሊ፡ ደሚርካ ኣጉዲልካ፡ 'ናጽነት ኣብዚ ጊዜ'ዚ እያ ክትመጽእ' ኢልካ ለኪዕካዮዶ ትፈልጥ? ክንደይ ዝኣክል ጸጋ ሃገር ጠፊኡ፡ ክንደይ ዝኣኸሉ ዜጋታት ተሰዊእም ትመጽእክ ይመስለካ ነይሩ?

ሮሞዳን፡- . . . ያዕኒ . . . ሰውራ ቀሊል ኣይኮነን። ቅድሚና ዝተቐለሱ ህዝብታት ኣለዉ። ካብ ተመኡሮኦም ክትምሃር ትኸእል ኢኻ፡ ቃልሲ ሎሚ ክጅመር'ዩ ኢልካ ሓሲብካ ወይ ቈጸራ ገይርካ ኣይትጅምሮን ኢኻ። ዋላ ዓዋተ ንገዛእ ርእሱ ክጅምር እንከሎ፡ ሃንደበታዊ ተበግሶ'ዩ ወሲዶ። እዚ ክንብል ከለና ግን፡ ድፍኢት፡ መሰረትን ሱርን ኣይነበረን ማለት ኣይኮነን። . . . ላኪን መዓልትን ዓመትን ወሲኑ፡ ሓሲቡ . . . ሓደ መስከረም ትኹን ኢሉ ዝገበሮ ኣይመስለንን። ስለዚ ናጽነት ድሕሪ'ዚ ዓመት ክትመጽእ'ያ ኢልካ ክትሓሰብ ኣይትኸእልን ኢኻ። ንኣብነት ተመኡሮ ቻይና ምስ እንርኢ ን25 ዓመታት ዝኣክል ቃልሲ ኣካዩዶም። ኣብ ኣልጅርያ'ውን ካብ 17 ዓመት ዘይውሕድ ቃልሲ'ዩ ተኻዩዶ። ካብዚ እንመሃሮ እንተሃልዩ፡ ሰውራ ኣብዚ ጊዜ'ዚ ክዕወት'ዩ ኢልካ ክትግምግም ወይ ክትልክዕ ኣይትኸእልን ኢኻ። ቃልሲ ክድልድልን ንቕድሚት ክስጉምን ምእንቲ ኢኻ ጸዕሪ እተካይድ። ገድልና ኣብ መወዳእትኡ ክዕወት ምጻኑ ተጠራጢርና ኣይፈልጥን። በዚ ድማ ኢና ንመስዋእትነት ዝተቐረብናን ዝተቐበልናን፣ ድሒሮም ዝሰዓቡ'ውን መስዋእትነት ዝተቐበሉ። ኩልና ኣብ ውሽጢ 30 ዓመት፡ ናጽነት ክትመጽእያ ኢልና ሓሲብና ወይ ሓሊንና ከም ኩንትራት ወሲድና ኣይንፈልጥን። 'ህዝቢ ኤርትራ ንናጽነቱ ክንደይ ሰዉኣት ክኸፍል'ዩ?' ንዝብል ሕቶ ከኣ ሓደሓደ ጊዜ ብዙሓት ሰዉኣት ከፊልና ክንስና ዘሰምብደና ኣይነበረን። ሓደ ሓደ እዋን እውን ውሑዳት ሰዉኣት ከፊልና ከለና፡ ዘሓጉሰና ኣይነበረን። ኣመዛዚንና ኣድማዕነት ስጉምትታትና ፈሊጥና ድኸመት ጸላኢን፡ ሓያል ጎድንናን ንግምግም ነይርና። ዋሕድን ብዝሕን መስዋእቲ ንዕቅኖ ኣይነበርናን። ጭርሖና፡ 'ቃልስና መሪርን ነዊሕን'ዩ ዓወት ሰውራና ግን ግድን'ዩ' ዝብል እዩ ነይሩ። ከምቲ ዝበልናዮ ድማ ቃልስና ንናጽነት ኣብ ወርሒ 5/91 ብመስተንክራዊ ዓወትና ተደምዲሙ። ስለዚ፡ ኣነ ኣብዚ ሰዓት'ዚ፡ ኣብዚ መዓልቲ'ዚ ድሕሪ 30 ዓመት ናጽነት ክመጽእ'ዩ ኢሊ ሓሲብ ኣይፈልጥን። እዞም ህልዋት ንኹን እቶም ዝተሰውኡ ብጸት ብኸምዚ ኢና ንርእዮ ነይርና። ኣብ 10 ዓመት ናጽነት ክመጽእ'ዩ ኢልካኸ

እንተዘይመጸ እንታይ ሳዕቤንዮ ከኸትል? ኩሉ ሰብ “ክሳብ መወዳእታ ክንቃለስ ኢና” እዩ ዝብል ነይሩ። ክሳብ ዓወት ከኣ ተጋዲሉ። ግዜን መዓልትን ክንቈጽር ርእይቶን ሓሳብን ኣይነበረናን። ከም እንዕወት ግና ምሉእ ምትእምማን ነይሩና።



ሕቶ፡ ናይ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ተመኩሮኻ እንተተካፍለና?

ሮሞዳን፡- ጀብሃ ብሩህ ርእይቶ (ራኢ) ኣይነበራን። ኣብ ብዙሕ ጉዳያት ጌጋታትን ድርቅናን ነይሩዋ። ከዐርዮ ኢሉ ሰብ ምስ ዝብገስ ተቐባልነት ኣይነበሮን። እዚ ድማ፡ ኣብ መወዳእታ ኣብ ምግርጫው ኣብጸሑ። ህዝባዊ ሓይልታት ክምስረት እንከሎ፡ ሓድሽ ውድብ ኣይኮነን። ካብ ጀብሃ ዝወጸ ውድብ እዩ። ኣብ ጀብሃ ጥዑም ኣገባብ እንተዝህሉ፡ ካብ ተመኩሮኻ ተማሂርካ ኣብ ምምዕባሉ ስጉምቲ እንተዝወሰድ፡ ናይ ህዝቢ ሃንቀውታ ፈሊጡ፡ ሃገራዊ ሰውራ ዝደልዮ መልሲ ዝህብ ውድብ እንተዝኸውን፡ እቲ ድሒሩ ዝመጸ ፍልልይ ኣይምሃለወን። ስለዚ ኣነ ዝብሎ፡ ጀብሃ ናቲ ውሽጣዊ ጥናፊን ብሩህ ራኢን ዘይነበሮ ውድብ እዩ። በዚ ድማ ኣብ ሽግር ወዲቐ። ኣብ ታሪኽ፡ ሓራካ ንበይንኑ፡ ጀብህት ታሕሪር ንበይኑ፡ ህዝባዊ ሓይልታት ይኹን ህዝባዊ ግንባር ንበይኑ፡ ፈልዮ ክርእዮ ኣይደልን እዩ። ሓደ ሰንሰለት ናይ ታሪኽ፡ ሰንሰለት ናይ ምብጋስ፡ ሰንሰለት ናይ እምቢ ንመግዛእቲ እዩ።

እዚ ኸኣ ናይ ህዝቢ ኤርትራ ተበግሶ እዩ። ኣብ ውሽጢ ዚ መድረኽ ተመኩሮ ክርከብ ይከኣል'ዩ። ካብዚ ዝነበረ ጌጋታትን ዘይብሩህ ራኢን ክንምሃር ንኸእል ኢና። ኩሉ ተጋዳላይ ካብዚ ተመኩሮ ዚ ተማሂሩ ጌጋታት ንምእራም ኣብ ዝብገሰሉ ዝነበረ እዋን፡ ኣደራፅ ይወርዶ ነይሩ እዩ። ስለዚ ጀብሃ ብዙሕ ጉድለታት ብዙሕ መሻክል ትገብር እንተዘይትነብር፡ ብዓሌት ይኹን ብሃይማኖት ንኹሉ ዜጋ ዝርግርግ እንተዘይተብል፡ ንሃገርን ህዝብን ብሃገራውነት እንተትምልከት፡ ህዝባዊ ሓይልታት ኣይምተፈልየትን። ንሶም ኣብ ጸልማት ክንቅጽል ኢና ኢሎም። እቲ ብሩህ ራኢ ዝነበሮ ወገን ድማ ናይ ግድን ቃልሱ ክቕጽል ወሲኑ - ተፈልዩ። ኣብ ውሽጢ ጀብሃ ኮይኑ ዝካየድ ዝነበረ ቃልሱ'ዩ እንተፈሸለ፡ እቲ ካብ ውሽጢ ተ.ሓ.ኤ ዝተበገሰ ሓይሊ ግን ንበይኑ ተፈልዩ፡ ነቲ ኣሉታዊ ተመኩሮ ንምዕራይ ተቐሊሱ። ስለዚ “ጀብሃ፡ ጥርናፊ ዘይነበሮ፡ ጥዑም ዝምድና ኣብ መንጎ ህዝብን ሰራዊትን ክምስርት ዘይከኣለ ውድብ'ዩ። ሰራዊት ክምስርት ዘይከኣለ ውድብ'ዩ ነይሩ ኢልና ክንገልጸ ንኸእል ኢና። ሕቶ፡ ነታ ንህዝቢ ኤርትራ ኣብ ሓደ መኣዲ ጠርኒፋ ናጽነት ኣብ ምምጻእ ዝተዓደለት ህዝባዊ ግንባር፡ ንዊሕ እዋን ዝመራሕካ ሓርበኛ ኢኻ። ብዙሕ ሰብ ድማ ንተመኩሮን ኣመራርሓን ህዝባዊ ግንባር የድንቕ እዩ።

ንሰኻኽ ንገዛእ ርእሰኻን፡ ነታ ዝመራሕካዎ ሻዕብያን ተድንቕዶ?

ሮሞዳን፡ . . (ሰሓቕ) ኣወል ንነብሱ ዘድንቕ ሰብ የለን። ንሕና ኣብቲ ውድብ ነይርና። ውድብ እንተበሉኻ፡ ቀሊል ውድብ ኣይኩነን - ብተመኩሮን ጌጋታትን ጀብሃ ስለዝበሰለ። ኣብ ውድብ ህዝባዊ ግንባርን ንበይንኻ እትሰርሖ ነገር የለን። ካብ ታሕቲ ክሳብ ላዕሊ ከም ሓደ ኣካል'ዩ ዝንቀሳቕስ ነይሩ። ርእይቶ ካብ ተጋዳላይ ትረኽቦ። መልሲ ድማ ካብኡ ትረኽቦ። ሓድነት ናይ ኣረኣኢያ፡ ሓድነት ናይ ስነ-ሓሳብ ኣብ ውድብ ህዝባዊ ግንባር ሓጺናዊ'ዩ። ብወገን ካልኣት ውድባት፡ ህዝባዊ ግንባር ንምድሳስን ንምክፍፋልን ምስ ጸላኢ እናተሻረኸካ ዝካየድ ወይ ዝእለም ውዲታት ነይሩ። እንተኾነ ግን፡ ነቲ ከም ዓረ ዝደልደለ ሓድነትን ናይ ቃልሲ ወንን ጽንዓት ኣብ ዕላማን ክገጥም ኣይከኣለን - ኩሉ ፈሺሉ። ኣብ ኩሉ ተጋዳላይ ህዝባዊ ግንባር - ካብ ታሕቲ ክሳብ ላዕሊ - ጽኑዕ ዝምድናን ቅኑዕ ኣካይዳን ስለዝነበረ፡ ዓወት ክርከብ ተኻኢሉ። ገለ ወጻእተኛታት፡ “ንሰኻኽም ከምዘን ካልኣት ውድባት ንምንታይ ኢኹም ዘይትመቐቐሉሉ ምስጢር እንታይ'ዩ?” ይብሉና ነይሮም። መልሲ ቀሊል እዩ። ንሕና ከም ሓደ ሰብ ንሰርሖ ስለ ዝነበርና እዩ። ነዚ ስለ ዝገበርና ድማ ኢና ተዓዊትና እየ ዝብል። እቲ ቀንዲ ሕመረት ሓድነት እዩ። ህዝባዊ ግንባር ካብ 2ይ ገጽ ዝቐጸለ ወግዒ ምስ ሓርበኛ ሮሞዳን . . . በዚ'ዩ ዝልለ።

ሕቶ፡- ኩሉ ሂሳብ አየነይቲ እንተዝኸለኡኻ ምጎሃኻ፡ ምሓመምካ ወይ ምሞትካ?

ሮሞዳን፡- እምባእ. . . (ሰሓቕ. . .) ኣነ “እዛ ሃገር ኣይትተንክፉለይ እየ ዝብል። ንሳ ጥራይ’ያ ሕማም ተምጽእ፡ ንሳ ጥራይ’ያ ሞት ተምጽእ። ሕቶ፡ ኤርትራ ከምዚ ኣብ ካልኣት ሃገራት ኣፍሪቃ ዝርከብ ህውከትን ሓድሕድ ምፍላስን ከይረኣያ ትሰግእደ? ሮሞዳን፡- ኣይሰግእን . . . ቀላ ቀላ. . . ከምዚ ዝኣመሰለ ሰክፍታ የብለይን። ንህዝብይ’የ ዝኣምን። ህዝቢ ኤርትራ ከም ማንም ህዝቢ ቀላ ገለ-ገለ ናይ ሓሳባት ፍልልይ ይሃልዎምበር መርገጺኡ ኣብዛ ሃገር ሓደ’ዩ። ኤርትራ ንዕኡ ኩሉ’ያ - ንኣኣ’ዩ ዘቐድም። ተመኰሮ ቀደም ርኢና፡ ናይ ወያኖውን ርኢና፡ ህዝቢ ኤርትራ ሃገረይ ኣይትተንክፉለይ በሃላይ’ዩ። ስለ ፍቕሪ ሃገር ክሳብ ሞት ዝበጽሕ ህዝቢ’ዩ። እዚ ህዝቢ ከሎ፡ ሃገር ክትገማማዕ’ያ ኢልካ ዘይሕሰብ’ዩ። ከምኡ ኢሉ ዝሓሰብ ጸላኢ ይኹን ሃሱስ እንተሎ ድማ የሞህ’ዩ። ኣብ ገለ እዋናት ምናልባት ፍልይ ዝበሉ ኣረኣእያታት ኣብ ሓድሕድና ከም ሕብረተ-ሰብ ክቕልቀሉ ይኸእሉ እዮም። ኣብ ሃገር ግን ‘ፍልልይ ኣሎ’ ኢልካ ክትሓሰብ ወይ ‘ከይመጽእ’ ኢልካ ክትሰከፍ ዘይከውን’ዩ። ከምዚ ህዝቢ’ዚ የለን። ቅሩብነቱ ንመስዋእቲ፡ ንሃገሩ ኣብ ምክልኻል ዘለዎ ተወፋይነት፡ ያዕኒ . . . ከምዚ ህዝቢ’ዚ የለን። ዝኾነ ጸገም እንተመጸኡ ድማ ህዝቢ ባዕሉ’ዩ ዝፈትሖ። ምግምማዕ፡ ሕንፍሽፍሽ. . . እዚ የለን። እዚ ዝተባህለ ኣብ ኤርትራ - ኣብ ህዝቢ ኤርትራ ክመጽእ’ዩ ማለት ፍጹም ዘይሕሰብ ሕልሚ እዩ።

ሕቶ፡- እቲ እትፈትዎ ውላድካ መንዩ?

ሮሞዳን፤ ኩሎም ደቀይ ንዓይ ሓደ እዮም። ደሓር ከኣ ንኣሽቱ’ዮም ዘለዉ። (ሰሓቕ . . .) ካብኦም ነዛ ሃገር ኣየናዮም ከም ዘበርክት ሕጂ ክፈልጦ ኣይክእልንዮ። እንተድኣ ዕድመ ሂሱኒ፡ ንሃገሩ ዝያዳ ዘበርከተ፡ ዝያዳ ክፈትዎ እዩ። እቲ ንኤርትራ ካብ ኩሎም ኣዝዩ ዝጽዕረላን ዝደኸመላን ኣብሊጸ ክርእዮ እዩ። ሕጂ ግን ቁልዑ እዮም ዘለዉ - ኣብ ትምህርቲ እዮም ዘለዉ፡ ንዓይ ኩሎም ሓደ እዮም።

ሕቶ - ካብ ዓይነታት መግቢ እንታይ ትፈቱ?

- ብዛዕባ መግቢ ዝረኽብክዎ እየ ዝበልዕ። ጠምየ እንከለኹ ዝበልዎ ኩሉ ጥዑምዮ ንዓይ። ቀላ ንቐጽ ይኹን ዝመንገነ። እንተደኣ ጠሚኻ ኩሉ ጥዑም ይኸውንኦም ትፈትዎ (ሰሓቕ . . .) ቀደም ኣብ መጀመርያ 64 ቀላ ዝሸተተ

ማይ፡ ጸሚእካ እንከለኻ ከም ዝሓሸ ማይ ጌርካ ኢኻ ትሰትዮ። ነቲ ዝሰበበ ማይ ንሰትዮ ነይርና፡ ግን ከኣ ገለ ኣይንኸውንን። ብጨና ኣፍንጫና ተመሪሕና ናብቲ ዝተፈንፈነ ማይ ኬድና ንሰቲ። ኣብ መግቢ ከኣ ከምኡዮ፡ ኣንጻር ጥዕናይ ጥራሕ ኣይኹን እምበር ዝረኹብክዎ እየ ዝበልዕ።

ሕቶ - ዝበዝሕ ግዜኻ ኣብ ምምራሕ ወይ ኣብ ምምሕዳራዊ ስራሕ ኢኻ ኣሕሊፍካዮ። ብዘይካዚ ብውልቅኻ እትፈትዎ ወይ ዝብርሃካ እንታይ ኣሎ?

ምንባብ እየ ዝፈቱ። ብንባብ ኢኻ ምስ ስነ-ፍልጠት እትላለን ካብ ምዕባሌኡ እትረብሕን። ከም ካልኣይ ከኣ ሙዚቃ እፈቱ። ነቲ ብኢንሰትሩመንታል ጥራይ ዝውቃዕ ህርመት እፈቱ። ስፖርት ብዙሕ እፈቱየ ክብል ኣይክእልን እየ (. . ሰሓቅ)። ነቲ ኣብ ሰውራ ዝድረፍ ዝነበረ ደርፍታት ናብ ናይ ቀደም ዝኸሪ ስለዝመልሰኒ ኣብሊጾ እፈትዎ እየ። እንተላይ ናይ ቀደም ማለት ናይ ግዜ ሰውራ ትያትራትን ፊልምታትን፡ ንዝሓለፈ ናይ ቃልሲ እዋን ስለዘዘኻኸረኒ እፈትዎ እየ።

ሕቶ - ንሰኻ ነዚ ናጽነት ዘንናጸፈ ውድብ ህዝባዊ ግንባር ከም ዋና ጸሓፊ ኮይንካ ንዊሕ እዋን መሪሕካ ኢኻ። ህዝባዊ ግንባር ውላድካ እዩ። እዚ በኹሪ ውላድካ ከመይ ኣሎ?



- ህዝባዊ ግንባር ክሳብ ሕጂ ብዙሕ ኣዎንታዊ ስራሕ ሰሪሑ ኣዩ። ጥሙሓትና ኣብ ግብሪ ክውዕሉ እውን ንቕድሚት ይደፍእ ኣሎ። ምስቲ ኩሉ ስራሕ ዝሰራሕ ነገራት ግን፡ ሓደ ሓደ ጉድለታት ክርከብ ይኸእል እዩ - እዚ ጠቢቂ እዩ። ላኪን ሰብ ይኹን ዝኸነ ኣካል ንቕድሚት ክግሰግስ ከሎ ኣዎንታውን ኣሉታውን መዳያት ናይ ስርሑ ክግምግም ኣለዎ። ህዝባዊ ግንባር ይሰርሕ

አሎ። እቲ ዝሰርሖ ድማ ውጽኢቱ ኣብ ርሑቕን ቀረባን ንርእዮ ኣለና። ኩሉ ህዝቢ ኤርትራ ይርእዮ ኣሎ። ጌና ኣብ ስራሕ ጌጋታት የብልናን ክንብል ኣይንክእልን ኢና። ይህልወና እዩ። ዕዮና ገምጊምና ነቲ ሓቕታት ወሲድና ዝጎደለ ክንመልእ ጌጋታትና ክንእርም ኣሎና። ንሕና ካብ ዝተበገስናሉ ዘበነ ገድሊ ኣትሒዝና ክሳብ እዚ እዋን እዚ ብኸምዚ ኢና ንጉዳዝ ዘለና። ወትሩ ስራሕካ እናገምገምካ ከተማሓይሽ ባህልና - ባህሊ ህዝባዊ ግንባር እዩ። ንሕናን ህዝብናን ብሓደ ኢና ዘሎና። ብሓደ ድማ ንቕድሚት ክንምርሽ ኢና።

ሕቶ - ስልጣን ትብህግዶ?

- ኖኖእ . . . ያዕኒ ከምኡ ሓሲቢ ኣይፈልጥን። ዋላ ብቐደመይ ኣብ ሰውራ ክጽንበር ከለኹ፡ ጽባሕሲ ከምዚ ሓላፍነት ክሕዝዮ ኢሉ ንነብሰይ ኣይተመባጸዕኩላን። እዚ ባህርን ባህልን ህዝባዊ ግንባርን ኣባል ህዝባዊ ግንባርን ኣይኮነን።

ሕቶ - ብባህሪኻ እታ ኣዚኻ እትጸልኣ ነገር እንታይ እያ?

- ኣዝዩ ዝጸልኦ ነገር ምቕሻሻን ክልተ ገጽ ዘርኢ ሰብን እዩ። ንባዕለይ እውን ኣብ ከምዚ ክርከብ ኣይደልንዮ። ሃህ ኢሉ ብጋህዲ ዝዛረብን፡ ሃህ ኢሉ ዝሓትትን ዝቐበልን ደስ ይብለኒ። ምስ ኣሕዋትካን ብጸትካን ሓቢርካ ምጽዓር የሓጉሰኒ። ነዛ ሃገር ከኣ ንሱዮ ዘዋጽኣ። ኣብ ከምዚ ኣመሰለ ሰናይ ስራሕ እንተተረኽብካ ነቲ ዝደለኻዮ ክትበጽሖ ኣይእግመካን እዩ። ብኸልተ ገጽ ዝሰርሖ ሰብ ኩሉ እዋን ከም ሓደ ክትርእዮ ኣይትክእልን ኢኻ። ቦቲ ሓደ ረብሓኻ ትደሊ፡ ረብሓኻ ከኣ ትሕሉ፡ ቦቲ ሓደ ወገን ድማ ንረብሓ ሃገር ትዛረብ. . . ላላእ እዚ ኣይከውንን እዩ። ረብሓ ሃገር ረብሓ ሃገር'ዩ። ረብሓ ሃገር እናበልካ ንረብሓኻ ትሰርሖ ኣንተኹይንካ ዓቢ ገበን እዩ። ንሕና ኣብ ቃልሲ ከምዚ ዝበለ ነገር ርኢና ኢና። ዋላ እዚ ናይ መወዳእታ ተርእዮ ካብ ከምዚ ዝነቐለ እዩ። እዚ ንዓይ ብዙሕ ኣጉዮኒ። እቲ ዝነበረ ሆሆ ንብዙሕ ኣሕሚሙ እዩ። ኣብዘይ ኩነታቱ፡ ኣብዘይ ግዚኡ ምስ ጸላኢ ኣብ ውግእ ተጸሚድና ኣብ ዝነበርናሉ እዋን እዚ ክፍጸም፡ ሃገር ክትሸይጥ ክትፍትን ኣይግባእን። ንናይ ገዛእ ርእሰኻ ረብሓ እንተዘይኮይኑ ንህዝቢ ኢልካ ከተማኻንየሉ ኣይትክእልን ኢኻ። ኣነ ከም ውልቀ-ሰብ ቦቲ ግብሪ ጉህዮ። ኩሎም መትከላውያን ተቓለስቲ እውን ብዙሕ ሓዚኖም እዮም። እዞም ምሳና ብቐረባ ዝነበሩን ኩሉ ቃልሲ ምሳና ዘካየዱን፡ ነቲ ብሓባር ንምህሮ ዝነበርና ትምህርቲ ክሒዶም ኣንጻሩ ክሰለፉ፡ እሞ ድማ ካልኣይን መወዳእታን ክፋል መበል 31 ዓመት ቁ.109 5 ጥሪ 2022 - ገጽ 3 ኣብ ከምዚ እዋን ገበንዮ።

እዚ ካብ ውድባዊ ኣሰራሓናን መትከላዊ እምነትና ዝወጽእ እዩ። ብወገነይ ሕማም'የ ዝብሎ። ላኪን - ሃገር ሃገር እዩ። ህዝቢ ህዝቢ እዩ። እነሆልካ ከምቲ ገለ ወገናት ዝተመነይዎን ዝገመትዎን፡ ኣብ ሃገርና ዝመጽእ ዋላ ሓንቲ የለን፡ ሳላ ጽንዓት ህዝቢ። ብኸምኡ ድማ'የ ከምዚ ህዝቢ ኣብ ዓለም የለን ዝብል። ነዚ ህዝቢ'ዚ ሓዝካ፡ ተሰኪፍካ እትሓድረሉ ኩነታት የልቦን።

ሕቶ - ብረታዊ ገድልና ባሕቲ መስከረም 1961 ፈሊሙ። ኣብ ቃልሲ ከኣ ንሰላሳ ዓመታት ጸኒሕና። እዚ ሰላሳ ዓመታት ኣይነውሐንዶ? ዝብሉ ሰባት ኣለዉ። እዚ 30 ዓመታት ክሓጽር ይኸእል ነይሩ ድዩ?

- ነዚ ከምዚ ዝኣመሰለ ሓሳብ ዘምጽኡ፡ ተመሊሶ “ብኸመይ እዩ ክሓጽር?” ኢሊ ኣየ ዝሓቶም። ትንታነታት ብዙሕ ክህሉ ይኸእል'ዩ። ላኪን ዝከኣል ነይሩ እንተዝኸውን፡ ስለምንታይ ደኣ ተናዊሑ? ዝብል ሕቶ'የ ዝሓትት። እወ ክሓጽር እናተኸእለ ንምንታይ ተናዊሑ? ስለ'ዚ ሰውራ ናቱ ሕግታትን ኣካዩዓን ኣለዎ። ካብ ሕግታቱ ወጺእካ ክትሰርሕ ኣይትኸእልን ኢኻ።

ሕቶ - እታ ቀንዲ ኣጽዋር ሮዋዓን እንታይ እያ?

- ኣጽዋረይ ዝብሎ እምንተይ እዩ። እምነት ኣብ ዕላማ። ኩሉ ዝጋደል ዝነበረ፡ ዝተሰውኣን ዝሰንከለን ኣብ ዕላምኡ ኣሚኑ እዩ። እምነት ኣብ ዕላማ እንተዘይህሉ ኣይምተዓወትናን። እታ ቀንዲ ኣጽዋርና እምነት እያ። እምነት ከኣ ንድሌት ትደፍኣ ነይራ። እምነት ዘይብሉ ሰብ ብርግጽ ክሰርሕ ኣይከእልንዩ። ስለዚ ኣነ ብርእይቶይ ንሓደ ሰብ እቲ ቀንዲ ኣጽዋሩ እምነቱ'ዩ በሃላይ እዩ። ዝቃለሰሉ ዘሎ ጉዳይ ወይ ዕላማ ብዘለዎ እምነት እዩ ዝዕቀን።

ሕቶ - ዕድመ እንተዝህበካ እንታይ ክትገብርን እንታይ ክትርእን ትደሊ? —

ዘይፈጸምናዮ ተሪፉና ዘሎ ብዙሕ እዩ። ዕድመይ ክሳብ ሸዑ ይጸንሕ እየ ኢሊ ኣይኣምንን። ክሳብ ዓቕመይ ተጸንቂቐ ጠጠው ዝብል፡ ጥሙሓይ፡ ምስሊ ኤርትራ ኣብ ዓለም ዝሓሸን ዝበለጸን ኮይኑ ክርኢ ምስ ብጸተይ ክሰርሕ እደሊ። ኣምላኽ ነዚ ዝምነዮ ዕድመ እንተሂቡኒ ነዚ ስራሕ'ዚ ክገብርን ነቲ ራኢ ክርእዮን እምነ። ሕቶ - እርጋን ይስምዓካዶ? (ሰሓቕ) . . ደሓንዩ። ላኪን እታ ዕድመ ጠጠው ኣይበለትን ትቕጽል ኣላ። እታ ኮንታቶሪ ከኣ ምቕጻር ኣይሓደገትን።

ሕቶ - ልዕሊ ኣርብዓ ዓመታት ኮይኑ፡ ደቂቕ፡ ሰዓት፡ ዓመት. . እናበለ ተዓዚሩ። ንሰኻ ገና ሰጉሚ ቃልሲ ክጅመር እንከሎ ዝተመነኻዮ ኩሉ ተፈጸሙዶ ትብል?

- ኩሉ'ቲ ኣነ ዝተመነኻዎን፡ ዝተቐለሰኩሉን ብዘይካ'ቲ ቀዳማይ ስጉሚ ወይ ደረጃ ናይ ናጽነት፡ እቲ ካልእ ትምኒተይ ወይ ጥሙሐይ ክሳብ ሕጂ ማንካ ኣየልዓልናሉን በሃላይ'የ። ሕጂ እውን ኣብኡ ኢና ንሰርሕ ዘለና። ኣብ መጻኢ ብዝለዓለ ናህሪ ንንግዘሉ ኩነታት ክንፈጥር ኢና። እቲ ዝምነዮ ዝነበርኩ እንተደኣ “በጺሐዮ እየ” ኢሊ ጠጠው ምባል ኣሎ ማለት'የ። ስለ'ዚ ደው ክብል ኣይደልን ቃልሰይ ቀጻሊ'የ ቃልሰና ቀጻሊ እየ።

ሕቶ - ሓደ ሓደ ግዜ ምስ'ቲ ናይ ቅድም ተጋድላይ ሮሞዳን ክትራኸቡ ከለኹምሲ እንይታይ ኢልኩም ተውግዑ?

- ወላሂ እንታይ'ዎ ክብለካ እየ፡ ምተፋለጥናዶ ኢሊ እሓስብ። እቲ ናይ ቀደም ሮሞዳን ብርግጽ ምጋገዲ ኣነ ግን ምፈለጥክዎ ነይረ። ኣነ ናጽነት ክርኢ ኢሊ ሓሲብ ኣይፈልጥን። ኮይኑ ግን ኩሉ ርእየ። ኣብዚ ዝሓለፈ ልዕሊ 40 ዝገማገም ዓመታት፡ ሮሞዳን ኣብ ዝተፈላለዩ መድረኻት ብኣካል ኮነ ብሓሳብ እናተቐየረ እየ መጺኡ። ስለ'ዚ እቲ ናይ ቀደም ሮሞዳን ኣብቲ ዝዝክሮ ግዜ ኢዩ ዘሎ። ንሱ ግን ነዚ ዓቢ ሽማግሌ ሮሞዳን ክጋግዮ ይኸእል እየ። ስለ'ዚ ኣነ ነቲ መንእሰይ ሮሞዳን ክፈልጦ እኸእል'የ። እንታይ ምበልካዮ? እንተኢልካኒ ድማ፡ “ንነዊሕ ጉዕዞ ተጓዲዝና ሰላሳ ዓመት ይኹን ኣርብዓ ዓመት፡ ኣብ ዓወት በጺሕና ናጽነት ኮይኑ” ኢሊ መበሰርክዎ። : “ዎ ብጻይ! ቦቲ እዋን'ቲ ብዝነበረካ ሓሳባት ኣብ ሰውራ ተጸንቢርካ ንኸትሰርሕ ምውሳኔካ ኣመስግነካ” ምበልክዎ።

ሕቶ - ነቶም ኣብ ኣዝዩ ጸልማት እዋን ተቐሊሶም ገና ቃልሶም ዝቐጽሉ ዘለዉን፡ ኣብ ምስርሕ ብረታዊ ተጋድሎና ህይወቶም ዝወፈዩን ጀጋኑ፡ ብምኸንያት መበል 42 ዝኸሪ ብረታዊ ቃልሲና እንታይ መልእኽቲ ኣሎካ?

- ኩሎም ክምስገኑ ይግባእ። ኩሉ'ቲ ዝተሰግረ ጉዕዞ ብተመኩሮ እየ ተሓለፉ። ተመኩሮ ዘየብልካ እንተደኣ ኼንካ ከተመዛዝን ኣይትኸእል ኢኻ። ኣብ ሰውራ ምስ ተሰለፍና ካብቶም ቅድሚና ዝነበሩ ብዙሕ ተመኩሮታት ኢና ረኸብና። ካብ ጀብሃ ኣትሒዙ ዝሓለፈ ኩሉ ክትዝክሮ እንከለኻ፡ “እቶም ኩሎም በጃ ዝሓለፉ ሕጂ እንተዝህልዉ እንታይ ኮን ምገበርና?” ኢኻ ትብል። እወ ቅያ ምገበርና። ስለ'ዚ ኣነ ክብሎ ዝደሊ፡ ሕድሪ ሰማእታትና ኣብ ልዕሌና'የ ዘሎ። ኩሎም ሓሊፎም ብመስዋእቲ ተፈልዮምና። ሕድሮም ኣብ ልዕሌና ኣብ ልዕሊ ህዝቢ፡ ኣብ ልዕሊ መንእሰይ ኣሎ። ነዚ ቦታ ሂብና ክንሰርሓሉ ኣሎና። ሓዳስን ምዕብልትን ህዝባ እተቐሰን ሃገር ዘልኣላማዊት ንምግባራ ክንጽዕት ኣሎና። ህዝቢ ካብ ኩሉ ዝሓለፎ ጭንቂ ተናጊፉ ከዐርፍ፡ ድኸነት ተወጊዱ፡ ቊጠባኡ ተማሓይሹ ብእፎይታ መነባብራኡ ክመርሕ፡

አበርቲዕና ክንሰርሕ አሎና። እዚ ህዝቢ'ዚ ምስ ህዝብታት ዓለም ብሓባር ኮይኑ ተራኡ ዝጸወተሉን ዝዋሳኣሉን መንገዲ ክንጸርግ ምእንቲ፡ እቲ ኣብ ልዕሌና ዘሎ ሕድሪ ኣብ መወዳእታ ከነብጽሖ ኣሎና። ቃልስና ብዘይ ምውልዋል ክቕጽል ኣለዎ። ስለ'ዚ ኩላትና ንበገስ፡ ኩላትና ንስራሕ። ተበግሶ እንተሎ ፍሽለት የለን፡ ኣብ ታሪኽና ድማ ኣይተራእየን ።

የቐንዳና።

ሓዳስ ኤርትራ